

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5443/23
8.11.2023. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Сање Пејовић и Ирене Трифуновић Радуловић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Петрић, адвокат из Београда, Кнеза Милоша 55/1, против туженог Република Србије-Министарство правде, кога заступа Државно правобранилаштво из Београда, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 30343/19 од 6.7.2023. године, у седници одржаној 8.11.2023.године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 30343/19 од 6.7.2023. године у делу става првог изреке, којим је обавезан тужени да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе услед неоснованог лишења слободе исплати износ од 200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 6.7.2023.године до исплате и жалба туженог у том делу **ОДБИЈА**, као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 30343/19 од 6.7.2023. године у преосталом делу става првог изреке, тако што се одбија тужбени захтев да тужени Република Србија-Министарство правде тужиоцу АА на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе услед неоснованог лишења слободе исплати још износ од 100.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 6.7.2023.године до исплате, као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка, садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 30343/19 од 6.7.2023. године, тако што се обавезује тужени Република Србија-Министарство правде да тужиоцу АА накнади трошкове парничног поступка у износу од 119.550,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац АА да туженом Републици Србији-Министарство правде исплати на име трошкова другостепеног поступка износ од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 30343/19 од 6.7.2023. године у ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе услед неоснованог лишења слободе исплати износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 6.7.2023. године до исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе услед неоснованог лишења слободе исплати и износ од још 60.000,00 динара, са каматом.

Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 172.300,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, и то против става првог и трећег изреке, из свих законских разлога.

Испитујући првостепену пресуду у границама овлашћења прописаним одредбом члана 386. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1,2,3,5,7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се указује у жалби јер је изрека пресуде разумљива, а разлози пресуде јасни и непротивречни.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Суботици Ки 1271/13 од 8.10.2013. године према тужиоцу је, на основу члана 142. став 1 тачка 3. ЗКП, одређен притвор, који је по овом решењу могао трајати најдуже месец дана, а рачунао се од лишења слободе 25.9.2012. године (очигледна грешка јер треба да стоји 2013. године) у 11,50 часова, када је лишен слободе. Решењем Основног суда у Суботици Кв 1699/13 од 24.10.2013. године према тужиоцу је укинут притвор и пуштен је на слободу.

Пресудом Основног суда у Суботици К 151/16 од 20.5.2016. године тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело тешке телесне повреде из члана 121. став 4. у вези става 2. и 1. КЗ. Тужилац није евидентиран у казненој евиденцији МУП. Пресудом Вишег суда у Суботици Кж1 118/16 од 23.8.2016.

године одбијена је, као неоснована, жалба Основног јавног тужиоца у Суботици и потврђена наведена пресуда. Наведена пресуда Вишег суда у Суботици достављена је браниоцу тужиоца 1.9.2016. године.

Тужилац је у притвору провео 30 дана. Тужилац је рођен године и раније је неосуђивано лице. Услови у притвору су били лоши и тужилац је био уплашен. Након лишења слободе променио се однос средине према тужиоцу и није могао да нађе посао, па се преселио ...

Захтевом за накнаду штете, због неоснованог лишења, сачињеним од стране адвоката, тужилац се обратио Комисији туженог 2.8.2019. године, која није одговорила на захтев.

Најпре ценећи истакнути приговор застарелости потраживања накнаде штете, првостепени суд је закључио да је исти неоснован, а имајући у виду да је наведена пресуда Вишег суда у Суботици достављена браниоцу тужиоца 1.9.2016. године, од када тече рок застарелости потраживања, с тим што се тужилац 2.8.2019. године обратио Комисији туженог захтевом за накнаду штете, чиме је прекинута застарелост, због чега није протекао трогодишњи рок застарелости.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, налазећи да тужилац није својим недозвољеним поступцима проузроковао предметно лишење слободе, у смислу члана 584. став 2. ЗКП, применом одредаба члана 584. став 1. тачка 1. ЗКП и члана 200. Закона о облигационим односима првостепени суд је одлучио као у ставу првом и другом изреке побијане пресуде (ожабен је став први изреке побијане пресуде)

Правилно је првостепени суд оценио да, у конкретном случају, постоји одговорност туженог за накнаду нематеријалне штете из разлога наведених у образложењу побијане пресуде, које прихвата и овај суд.

Супротно жалбеним наводима туженог, правилно је првостепени суд оценио да је приговор застарелости неоснован, али из других разлога, с обзиром да, у конкретном случају, обраћање туженом пре поднете тужбе не води прекиду застарелости, већ застоју застарелости сагласно члану 589. став 3. у вези члана 588. став 1, члана 589. став 1,2,4. и члана 591. Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11, са изменама и допунама). Наиме, чланом 588. став 1 наведеног законика прописано је да је пре подношења суду тужбе за накнаду штете, оштећени дужан да поднесе захтев министарству надлежном за послове правосуђа ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини наканде. Чланом 589. став 1. истог законика прописано је ако захтев за накнаду штете не буде усвојен или Комисија не одлучи о захтеву у року од 3 месеца од дана када је поднет, оштећени може надлежном суду поднети тужбу за накнаду штете. Ставом 3. истог члана предвиђено је да док траје поступак из става 1. овог члана, не тече застарелост предвиђена у члану 591. овог законика. Рок за остваривање права тужиоца за накнаду нематеријалне штете почео је да тече када је тужилац примио другостепену пресуду 1.9.2016. године и рок од три године у ком је тужилац могао да поднесе тужбу против Републике Србије је истицао 1.9.2019. године. Захтев надлежном министарству је поднет у току рока застарелости 2.8.2019. године,

застарелост је престала да тече 3 месеца сагласно члану 589. став 3. ЗКП (застој застаревања) и наставила је да тече све до 1.12.2019. године, а тужбу је тужилац поднео у том року 27.11.2019.године.

Међутим, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право, и то одредбе члана 200. Закона о облигационим односима, приликом утврђивања висине накнаде нематеријалне штете, на шта се основано указује жалбом.

Наиме, душевни болови због неоснованог лишења слободе представљају јединствени вид штете који обухвата све штетне последице нематеријалне штете везане за личност оштећеног, које су проистекле на основу неоснованог лишења слободе. За ову штету се досуђује један износ накнаде, при чијем одмеравању се узимају у обзир све околности случаја (породичне прилике, углед који је тужилац раније уживао у својој средини, ранија осуђиваност, однос средине према тужиоцу после лишења слободе, тежину и природу кривичног дела, време трајања лишења слободе и све друге околности које су утицале на природу, тежину и трајање психичких болова). Имајући у виду утврђено чињенично стање у погледу наведених битних чињеница, Апелациони суд је у смислу одребе члана 200. ЗОО и применом одредбе члана 232. ЗПП нашао да је првостепеном пресудом досуђена новчана накнада у износу од 300.000,00 динара превисоко одмерена. Наиме, имајући у виду све околности конкретног случаја, по оцени другостепеног суда накнада нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе у време првостепеног пресуђења тужиоцу износи 200.000,00 динара, оцењујући да овај износ представља правичну новчану накнаду и приближну материјалну сатисфакцију за штету коју је тужилац трпео и трпи у конкретног случају.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је применом одредбе члана 390. и члана 394. тачка 4. ЗПП одлучио као у ставу првом и другом изреке.

Решење о трошковима поступка је преиначено применом одредбе члана 401. тачка 3. ЗПП, те су тужиоцу, сагласно одредби члана 153. став 2. ЗПП сразмерно успеху у спору, признати трошкови поступка, и то за састав захтева за накнаду штете од 2.8.2019. године у износу од 13.500,00 динара, састав тужбе у износу од 13.500,00 динара, једног образложеног поднеска у износу од 13.500,00 динара, за заступање на три одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара, приступа на једно неодржано рочиште у износу од 11.250,00 динара, као и трошкови таксе на пресуду у износу од по 13.800,00 динара, а све према важећој Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи Закона о судским таксама. Тужиоцу је призната камата на трошкове на досуђени износ накнаде трошкова парничног поступка, на основу одредби члана 277. став 1. и 324. ЗОО, а у вези одредби члана 345. и 366. ЗПП и члана 43. ЗИО, која тече од истека рока за добровољно извршење, односно од дана наступања извршности одлуке до исплате. Тужиоцу није призната накнада таксе на тужбу, с обзиром да првостепени суд није тужиоцу досудио накнаду таксе на тужбу, а тужилац није изјавио жалбу, због чега се не може тужиоцу досудити такса на тужбу на штету тужене, с обзиром да је само тужена изјавила жалбу, сагласно члану 395. ЗПП.

Туженом сразмерно успеху у другостепеном поступку, а у складу са захтевом туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка припада трошак састава жалбе у износу од 18.000,00 динара, па је применом члана 153, 154. и 165. ЗПП одлучено је као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац, ср.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић